

Riigikogu rahanduskomisjoni istungi protokoll nr 208

Tallinn, Toompea ja videosild

Esmaspäev, 16. veebruar 2026

Algus 11.15, lõpp 12.43

Juhataja: Annely Akkermann (esimees)

Protokollija: Vivian Põld (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Martin Helme, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev

Komisjoni ametnikud: Tiina Licht (nõunik-sekretariaadijuhataja), Andres Ando (nõunik), Kristo Varend (nõunik), Epp-Sandra Satsmann (konsultant)

Kutsutud: Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonnajuhataja Erle Kõomets ja osakonna peaspetsialist Anna-Liisa Juhtver (2. ja 3. päevakorrapunkt), osakonna peaspetsialist Maret Mets ja Kliimaministeeriumi veondus- ja liiklusvaldkonna juht Margus Tähepõld (2. päevakorrapunkt), Riina Sikkuti töövari Alvar Kõiv, Martin Helme töövari Devan Lust, Andrei Korobeiniku töövari Artur Ivanov

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Riigikohtule arvamuse andmine põhiseaduslikkuse järelevalve asi nr 5-26-2. (liiklusseaduse 12³. peatükk)
3. Isamaa fraktsiooni algatatud mootorsõidukimaksu seaduse kehtetuks tunnistamise ja liiklusseaduses sõiduaudode registreerimistasu kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu (782 SE) esimeseks lugemiseks ettevalmistamine
4. Eesti Keskerakonna fraktsiooni algatatud Riigikogu otsuse „Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele toiduainete käibemaksu langetamiseks 9-le protsendile" eelnõu (783 OE) esimeseks lugemiseks ettevalmistamine
5. Kollektiivne pöördumine "Rahvaalgatus toidukaupadele kehtiva käibemaksumäära vähendamiseks"
6. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu rahanduskomisjoni nädala (16.02.2026-22.02.2026) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 16.02.2026 kell 11.15

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Riigikohtule arvamuse andmine põhiseaduslikkuse järelevalve asi nr 5-26-2. (liiklusseaduse 12³. peatükk)
3. Isamaa fraktsiooni algatatud mootorsõidukimaksu seaduse kehtetuks tunnistamise ja

liiklusseaduses sõiduautode registreerimistasu kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu (782 SE) esimeseks lugemiseks ettevalmistamine

4. Keskerakonna fraktsiooni algatatud Riigikogu otsuse Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele toiduainete käibemaksu langetamiseks 9-le protsendile" eelnõu (783 OE) esimeseks lugemiseks ettevalmistamine

5. Kollektiivne pöördumine "Rahvaalgatus toidukaupadele kehtiva käibemaksumäära vähendamiseks"

6. Info ja muud küsimused

Komisjoni väljasõiduistung teisipäev, 17.02.2026 kell 14.00

1. Vabariigi Valitsuse algatatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muutmise seaduse eelnõu (640 UA) teiseks lugemiseks ettevalmistamine

2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Annely Akkermann, Martin Helme, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

2. Riigikohtule arvamuse andmine põhiseaduslikkuse järelevalve asi nr 5-26-2. (liiklusseaduse 12³. peatükk)

Annely Akkermanni sõnul esitas õiguskantsler Riigikohtule taotluse tunnistada põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks liiklusseaduse 12³. peatükk osas, milles see ei näe ette registreerimistasu vähemalt osalist tagastamist mootorsõiduki varguse, hävimise ning sarnase kasutusest väljalangemise juhtumi korral ega sätesta piisavalt tõhusat registreerimistasu menetlust.

Õiguskantsleri hinnangul on liiklusseadus vastuolus põhiseaduse §-dega 11 ja 32 (omandipõhiõigus), §-ga 12 (ühetaoline maksustamine) ja §-ga 14 (põhiõigus menetlusele ja korraldusele) registreerimistasu tagastamise aluste puudumise ning menetluskorra ebapiisava reguleerimise tõttu.

Riigikohus palub põhiseaduslikkuse järelevalve asjas Riigikogu arvamust k.a. 10. märtsiks. Ettepanekuna võiks komisjon küsida menetlemiseks tähtaja pikendust, kuni 24. märtsini, kuna arvamuse kujundamiseks kulub rohkem aega. Komisjoni liikmed nõustusid konsensuslikult.

A. Akkermann palus Rahandusministeeriumi esindajatel anda olukorrast ülevaade. Kas õiguskantsleri taotlus võib olla põhjendatud ning kas mõnes osas oleks mõistlik norme täiendada?

Erle Kõometsa sõnul ei ole Rahandusministeeriumi hinnangul õiguskantsleri taotlus põhjendatud ning plaanib selle kohtus vaidlustada. Kuigi ministeeriumi seisukohad on veel osaliselt esialgsed ja neid täiendatakse, ei nähta põhjust, et nende põhisuund muutuks. Ministeeriumile tuli üllatusena, et õiguskantsler pöördus tasumenetluse küsimuses otse kohtusse, kuigi varem ei ole seda aspekti tõstatatud.

Auto hävimise või varguse korral tasu tagastamise küsimust ei saa lahendada samade sätete alusel, mis puudutavad sõiduki Eestist väljaviimist. Väljaviimisega seotud normide eesmärk on vältida topeltmaksustamist teises riigis registreerimisel. Sisuliselt on tegemist erinevate juhtumitega ja vastavaid sätteid ei saa automaatselt laiendada.

Registreerimistasu ei ole mõeldud katma auto kogu kasutusega ega sõltu sellest, kui kaua sõiduk kasutuses on. Selle eesmärk on mõjutada ostuotsust ja suunata inimesi keskkonnasõbralikumaid valikuid tegema. Õiguskantsleri väitega, et tegu on sisuliselt maksuga, ei saa nõustuda. Tasu erineb maksust selle poolest, et selle eest saadakse konkreetne vastuhüve, see tähendab, et registreerimistasu puhul on õigus kanda auto registrisse ja seda

Eestis kasutada. Rahvusvaheline praktika, näiteks Soomes, näitab samuti, et sellist tasu üldjuhul ei tagastata, välja arvatud erandjuhtudel, kui auto viiakse riigist välja või kui on tehtud viga. Maksu eest midagi sellist ei saa.

Aivar Koka sõnul kirjutas talle kodanik, kes ostis auto detsembris 2025 ja müüs selle 4. jaanuaril 2026 edasi Läti. Miks esitatakse talle siiski kogu aasta automaks? Kas sellisel juhul on võimalik taotleda automaksu või aastamaksu osalist tagastust, arvestades, et sõiduk oli kodaniku omandis ja Eestis registreeritud vaid lühikest aega, neli päeva.

Erle Kõomets vastas, et registreerimistasu on võimalik tagasi taotleda juhul, kui sõiduk viiakse Eestist välja. Automaks määratakse 1. jaanuari seisuga ning maksukohustus tekib sellel kuupäeval registrijärgsele omanikule. Kui isik oli 1. jaanuaril sõiduki omanik, jääb maksukohustus talle ka siis, kui ta müüb auto hiljem. Seda saab arvestada müügihinna kokkuleppimisel ostjaga. Kuna automaks kehtib alles lühikest aega, võib teadlikkus veel olla ebaühtlane, kuid praegu ei näe vajadust seadust muuta.

Anneli Akkermann lisas, et kui sõiduki kadumise või hävimise korral arvestatakse mootorsõidukimaksu päevapõhiselt, siis ka Eestist välja viimisel. Näiteks kui sõiduk tuuakse Eestisse 4. jaanuaril, hakkab automaks kehtima 5. jaanuarist. Vastupidises olukorras, kui sõiduk viiakse Eestist välja 4. jaanuaril, peaks maksukohustus lõppema 5. jaanuarist ning arvestus toimuma samuti päevade alusel.

Kersti Sarapuu küsis automaksu kohta. Kui uus auto osteti detsembris, kuid järgmise aasta juulis põles kiirteel maha. Sisuliselt pole autot pärast seda kasutatud. Kas selline juhtum mõjutab automaksu suurust, kuigi maks on tasutud?

Erle Kõomets vastas, et automaksu puhul arvutatakse proportsiooni.

Maret Mets lisas, et kui sõiduk hävimise põhjusel kustutatakse liiklusregistrist, siis on võimalik saada osa raha tagasi. See sõltub palju ka inimese enda tegevusest, sest kui sõiduk hävib ja liikluskindlustustoimingutega viivitatakse paar kuud, siis selle aja jooksul ikkagi on sõiduk ju registris olemas ja selle osa eest tagasiarvestust ei toimu. Liiklusregistris peab andmed kohe koheselt korrastama.

Mart Võrklaev märkis, et tegelikult oli registreerimistasu enne ka olemas, lihtsalt see oli fikseeritud summa 150 eurot. Kui nüüd õiguskantsler ütleb, et nii-öelda autoparameetritest lähtuv registreerimistasu tuleb tagastada, sest see on põhiseadusvastane, tekib küsimus, kas fikseeritud registreerimistasu, mis kestis väga pikki aastaid ei olnud siis põhiseadusvastane.

Erle Kõomets vastas, et enne oli riigilõiv, mis on natuke teine asi. Mõeldud põhimõtteliselt toimingukulude katmiseks. Majanduslikult käitub samamoodi, see tähendab, et auto ostmisel kaasnevad kulud. Kindlustusandjad ei olnud tõenäoliselt väga keskendunud lõivu kompenseerimisele, kuna see oli suhteliselt väike. Olles nüüd asja uurinud, siis põhimõtteliselt on võimalik saada kindlustus enamiku kindlustusandjate juures, mis katab ka registreerimistasu. Lisaks, seadus ei nõua, et registreerimistasu peab kandma auto ostja, osapooled võivad omavahel kokku leppida, kuidas see jaotub. Oluline on, et tasu makstakse.

Anneli Akkermann märkis, et kui Riigikokku jõudis esialgne eelnõu, arvati, et registreerimistasu võiks olla 10–15% sõiduki hinnast, kuid praktikas on kasutatud autode puhul, eriti CO₂ heite alusel arvutatava tasu puhul, registreerimistasu sageli palju suurem kui 15%. Kas seda on märgatud ja kavandatakse muudatusi, et seaduse esialgne kavatsus ikkagi säiliks?

Erle Kõomets vastas, et menetluse käigus liiguti esialgsest plaanist varakult kaugemale ning arvestati, et eriti vanemate autode puhul ei jää tasu 10–15% piiresse sõiduki väärtusest. See muudab osa autosid kallimaks, kuid seaduse eesmärk oligi vähendada suure heitega vanade autode osakaalu Eestis ning lisada neile keskkonnamõju tasakaalustav tasu.

Annely Akkermanni sõnul ta nii aru ei saanud. Seaduse eesmärk oli ka see, et autosid kasutatakse lõpuni.

Mart Võrklaev selgitas, et esialgu oli automaksu määr madalam, kuid avalikus debatis tekkis ootus, et keskkonnamõju peab olema suurem, mistõttu karmistati CO₂ vahemikke. Algne plaan ei näinud ette maksu rakendamist Eesti sisestele tehingutele, kuid ühtse turu reeglite tõttu tuli see siiski ka kohalikele autodele laiendada. Selle tulemusel vähendati registreerimistasu komponenti, kuid odavamate näiteks 500–1000 euroste autode puhul võib maks moodustada tehingu hinnast suhteliselt suure osa, isegi 30–40%. Suurim mõju tuleneski ühtse turu regulatsioonidest, mis ei võimaldanud erisusi teha.

Annely Akkermann küsis, kas maksutehniliselt on võimalik luua olukord, kus teatud autode puhul, näiteks 2000 eurot maksva auto puhul oleks registreerimistasu ülempiir 100 eurot, isegi kui heitmenäitajate alusel kujuneks tasu näiteks 1000 euro suuruseks.

Erle Kõomets vastas, et kahtlemata on see võimalik, kuid siin tuleb tagasi tulla algsete eesmärkide juurde. Ka variant lähtuda auto väärtusest oli arutelul, kuid see jäeti üsna varakult kõrvale, sest oli näha, et auto väärtuse aluseks võtmine avaks väga laialdased võimalused manipulatsioonideks.

Martin Helme sõnul kuulab komisjon ministeeriumi seisukohta, kuid Riigikohtule peab komisjon andma oma arvamuse. Kas ministeerium esitab komisjonile omapoolse arvamuse või kujundab komisjon oma seisukoha iseseisvalt?

Annely Akkermann vastas, et praegu kogutakse taustamaterjali, et komisjon saaks kujundada oma arvamuse, paludes selleks lisatähtaega.

Ta meenutas, et eelmisel korral jäi pooleli arutelu seoses registreerimistasu tagastamise regulatsiooniga, mida kehtivas seaduses praegu ei ole. Jutt käis olukorrast, kus inimene ostab auto, maksab registreerimistasu, kuid tagastab sõiduki kahe nädala jooksul ning esialgne olukord taastatakse, mis tähendab, et omanik ei muutu. Ministeeriumi esindajad märkisid tookord, et on täiendavaid plaane ja mõtteid, mida lahendatakse kavandatava eelnõu raames, mis peagi jõuab Riigikogu menetlusse.

Erle Kõomets vastas, et eelnõu on jätkuvalt töös.

Annely Akkermanni sõnul heidab õiguskantsler ette ka seda, et registreerimistasu kujunemine ei ole piisavalt läbipaistev. Samuti oli eelmisel korral arutelul, et Transpordiameti arvutusi ei ole võimalik kontrollida.

Erle Kõomets märkis, et arutelu keskmes on küsimus, kas tegemist on maksu või tasuga, kas see kehtestatakse haldusaktiga ning milline peab olema haldusakti põhjendatuse ja läbipaistvuse tase. Rahandusministeeriumi hinnangul on tasu kujunemise alused selged ja arusaadavad. Samas võiks Kliimaministeeriumi esindaja täpsemalt selgitada, kuidas kuvatakse inimesele uue sõiduki registreerimisel tasu summa ning millistest komponentidest see koosneb, et oleks arusaadav, kuidas lõppsumma kujuneb.

Margus Tähedpõld selgitas, et sõiduki tasu arvutatakse täielikult objektiivsete andmete põhjal, mis põhinevad sõiduki registris olevatel tehnilistel andmetel ja seaduses sätestatud määradel. Enne tasu maksmist näidatakse inimesele, kuidas see jaguneb baasosa, massiosa ja CO₂ eriheite osa vahel ning ta saab summat ka ise kontrollida. Kui summa tundub liiga suur, saab inimene kontrollida sõidukiregistri andmeid võimalike vigade osas. Transpordiamet ei tee tasu määramisel subjektiivseid kaalutlusi. Praegu ei kuvata inimesele neid vahemikke detailidena, kuid süsteemi on võimalik arendada nii, et detailid oleksid nähtavamad. Tasude arvutus koosneb mitmest vahemikust ja summast, mis koos moodustavad lõpliku tasu.

Annely Akkermann küsis, kas oleks võimalik detailsemat pilti näidata, kui selle järgi soov on.

Margus Tähepõld vastas, et süsteemi saab arendada, kui on soov ja rahalised vahendid, kuid praegu on Transpordiameti IT ressursid mootorsõidukimaksu ja registreerimistasu muudatustega täielikult hõivatud ja ressursid kulutatud.

Annely Akkermann küsis, kas on olnud juhtum, et kellelegi arvestati registreerimistasu liiga palju või pole Transpordiametis sellist viga kunagi ette tulnud, näiteks sõiduki tehniliste andmete käsitsi sisestamisel. Kuidas inimene sellisel juhul oma registreerimistasu tagasi sai või ei saanudki?

Margus Tähepõld vastas, et selline juhtum tõesti oli. Sõiduki registreerimistasu määramisel tekkis viga, kuna sõiduk oli toodud Ameerika Ühendriikidest ja andmeid sai dokumentatsioonist erinevalt välja lugeda. Alguses määratud summa osutus liiga suureks ja isik juhtis sellele tähelepanu, kuid pärast tehti sõiduki tehnilistes ja registriandmetes muudatused ning tasu korrigeeriti õigele tasemele.

Annely Akkermann palus Kliimaministeeriumi esindajal saata täpne info rahanduskomisjoni liikmetele kirjalikult. Oluline on teada, kas ekslikult arvestatud registreerimistasu maksti ära ja kas sõiduki omanik sai selle tagasi. Samuti on tähtis, kas autoomanikul on võimalik registreerimistasu arvestust ise kontrollida ning kuidas vead parandatakse ja raha sellisel juhul tagastatakse. Palun tooge kaasus punkt-punktilt välja. See teave on praktilise juhtumi näitel komisjonile otsustamise seisukohalt oluline.

Erle Kõometsa sõnul on liiklusseaduses säte, et enammakstud registreerimistasud tagastatakse taotluse alusel, mis tähendab, et inimesel on võimalik esitada avaldus liiga suure tasu tagastamiseks. Avaldustega siis tegeletakse.

Mart Võrklaev selgitas, et sõiduki hinda aluseks ei võetud, sest siis peaks tegelema hindamisega. Kui tasu suurus on vaja üle vaadata, siis nagu ka maksude puhul on tegemist käsitööjuhtumiga. Tuleb kirjutada, riik menetleb ja vastab, lahendatakse nagu muidki probleeme. Kuulatakse ära ja leitakse lahendus.

Riina Sikkut kommenteeris, et 14 - päevase taganemisõiguse puhul tasutud registreerimistasu ei tagastata, sarnaselt notaritasule kinnisvaratehingutes, kui tehing pööratakse tagasi. Kas seda ei ole plaanis muuta? Seetõttu on oluline enne auto ostmist korralikult proovida ja veenduda, et otsus on lõplik, kuna tagastamine on kulukas.

Erle Kõomets vastas, et seadusest tulenevalt on tarbijal õigus kauba tagastamiseks 14 - päeva jooksul, kui ostetud kaup ei vasta ootustele. Kuid tasude või hüvitiste kehtestamine pikema perioodi jooksul oleks keerulisem ning nõuaks selgete reeglite loomist, näiteks kui kaua pärast ostu või kauba kaotust hüvitist makstakse.

Ministeeriumi hinnangul oleks õigustatud tagastuse võimalust rakendada, kuid see ei tähenda, et praegune seadus, mille järgi seda õigust ei ole, oleks põhiseadusevastane. Eelnõu ettevalmistamisel lähtume praegu eeldusest, et see muudatus tuleb. Rahandusminister tutvustas komisjonile esimesel poolaastal eelnõude algatamise plaani ja seda eelnõu seal ei olnud, sest lahendada on vaja palju detailseid küsimusi.

Andrei Korobeinik viitas, et 14 - päevane tagastusõigus kehtib ainult internetist ostetud kaupade puhul. Poest ostetud kauba tagastamise kohustust seaduses ei kehti, müüja võib, aga ei pea kaupa tagasi võtma. Kui inimene ostab auto internetist, tekib tal õigus tagastada auto vastavalt e-kaubanduse reeglitele, kuid see ei pruugi automaatselt tähendada, et registreerimistasu tagasi makstakse. Ta küsis, miks ikkagi pole registreerimismaksu tagastamist.

Erle Kõomets kinnitas, et praegu seda võimalust ei ole. Kuna tasu saajaks on riik ja pooled ei ole samad. Regulatsiooni, mis võimaldaks inimesele registreerimistasu tagastamist, ei ole seaduses, kuid sellise regulatsiooni loomine oleks õigustatud. Registreerimistasu on Eesti

õigussüsteemis täiesti uus nähtus ning seaduse loomisel ei olnud kõiki olukordi võimalik ette näha.

Margus Tähepõld selgitas, et registreerimistasu tagastamise alused on seaduses olemas, kuid täpne menetlus ei ole täielikult määratletud. Praegu tagastatakse tasu peamiselt siis, kui sõiduk viiakse Eestist välja. Volitusnorm on praegu täitmata. Transpordiameti juhenddokumendi puudumine, mis selgitaks, kuidas taotlust esitada, ei takista tasu tagastamist. Kui sõiduk müüakse Eestist välja teavitatakse autoomanikku tema õigustest tasu tagasi saada, kuid otsus taotluse esitamiseks on tema vaba valik. Mootorsõidukimaksu seaduse § 7¹ ja § 10 reguleerivad tagasisaamise õigust.

Annely Akkermann märkis, et arvatavasti on võimalik ministeeriumi sees korraldada, et määrus koostatakse ja esitatakse ministriile allkirjastamiseks. Kas see on rahandusministri või kliimaministri pädevuses?

Margus Tähepõld vastas, et volitusnormi kohaselt sätestatakse kord valdkonna eest vastutava ministri määrusega. Ta avaldas arvamust, et ehk ei kiirustaks kohe määruse koostamisega, vaid ootaks ära Riigikohtu menetluse tulemused tasu tagastamise kohta, et vajadusel tegutseda ja pakkuda ühtset lahendust.

Annely Akkermann vastas, et pigem tuleks enne kohtuistungit proovida rahuldada õiguskantsleri etteheited, kasutades ministeeriumis oleva ekspertiisi võimalusi.

Margus Tähepõld kõhkles, kas määruse saab nii kiirelt kehtestada.

Mart Võrklaeva hinnangul tuleks sellest teavitada ministrit ja lahendada poliitilise otsustusena.

Annely Akkermann palus Rahandusministeeriumi esindajalt kommentaari, mis puudutab mootorsõidukimaksu muudatuskava, täpsemalt puuetega inimestele mõeldud täpsustust ja selle arenduse hetkeseisu.

Erle Kõomets vastas, et sotsiaalminister ja rahandusminister on kokku leppinud, et puuetega inimeste probleemi ei ole otstarbekas lahendada automaksu kaudu, vaid tuleks kasutada toetusi. Sotsiaalministeerium töötab hetkel selle süsteemi analüüsi kallal, sealhulgas puuetega inimeste ja autode andmete ühendamise võimalusi, et toetust täpsemalt sihtida. See nõuab Andmekaitse Inspektsiooni luba. Kui otsustajate tasemel soovitakse teisiti, võib automaksu kaudu lahendust kaaluda. Eesmärk on hinnata kulu ja vajadusel planeerida see eelarvesse.

Riina Sikkut märkis, et õiguskantsler tõi esile paljulapselised pered ja puuetega inimesed, küsides, miks laste puhul erisus luuakse, aga puuetega inimeste puhul mitte. Lisaks küsis R. Sikkut, kas puuetega inimeste tarbeks ümberehitatud autode puhul on võimalik leida argumente maksuvabastuse rakendamiseks, sarnaselt alarmsõidukitele või teistele eranditele.

Erle Kõomets vastas, et puuetega inimeste automaksusoodustuse tegemine ei ole lihtne, kuna puuduvad täpsed andmed ja andmekaitse piirangud takistavad registrite kasutamist, erinevalt laste puhul, kus sai kasutada rahvastikuregistri andmeid. Kohandatud sõidukite omanike toetamine on võimalik sotsiaalvaldkonna eelarve kaudu, kuid automaksust nende vabastamine võib tekitada juriidilisi ja diskrimineerimisega seotud vastuolusid. Poliitiline otsus on võimalik, kuid hetkel peetakse praktiliselt ja juriidiliselt otstarbekamaks lahendust toetuste kaudu.

Margus Tähepõld lisas, et enamik puuetega inimeste kasutatavatest sõidukitest ei vaja ümberehitust ning puuduvad täpsed kriteeriumid registrisse kandmiseks. Omanikuvahetuse korral oleks vaja täiendavat kontrolli, et uus omanik oleks õigustatud, kuid liiklusregistri kaudu on seda keeruline lahendada.

Annely Akkermann tänas kutsutud külalisi ülevaate esitamise ja küsimustele vastamise eest.

Otsustati:

2.1. Jätkata arutelu komisjonis (konsensus: Annely Akkermann, Martin Helme, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

3. Isamaa fraktsiooni algatatud mootorsõidukimaksu seaduse kehtetuks tunnistamise ja liiklusseaduses sõiduautode registreerimistasu kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu (782 SE) esimeseks lugemiseks ettevalmistamine

Aivar Koka sõnul on eelnõu peamine eesmärk mootorsõidukimaksu seaduse ja sõiduautode registreerimistasu kehtetuks tunnistamine. Vabariigi Valitsuse poolt Riigikogus läbisurutud automaks ja registreerimistasu jõustusid 2025. aasta algusest ja on juba halvendanud Eesti inimeste majanduslikku kindlustatust ja ettevõtete konkurentsivõimet. Eriti valusalt mõjub automaks lastega peredele ja maapiirkondade elanikele.

Annely Akkermann küsis, millistest allikatest plaanib Isamaa muudatuste katteks tulu leida.

Aivar Kokk vastas, et see summa on võimalik kokku hoida valitsemiskuludest.

Erle Kõomets märkis, et iga kuue nädala järel laekub eelnõu automaksu tühistamiseks ning kinnitas, et Vabariigi Valitsus ei toeta neid esitatud eelnõusid.

Annely Akkermann tegi ettepaneku teha menetlusotsused.

Otsustati:

3.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 11.03.2026 (konsensus: Annely Akkermann, Martin Helme, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

3.2. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Annely Akkermann (konsensus: Annely Akkermann, Martin Helme, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

3.3. Teha ettepanek eelnõu tagasi lükata (poolt 7: Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Maris Lauri, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev; vastu 4: Martin Helme, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Kersti Sarapuu; erapooletuid 0).

4. Eesti Keskerakonna fraktsiooni algatatud

Riigikogu otsuse „Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele toiduainete käibemaksu langetamiseks 9-le protsendile" eelnõu (783 OE) esimeseks lugemiseks ettevalmistamine

Andrei Korobeinik tutvustas lühidalt eelnõu eesmärki. Ta märkis, et toiduainete käibemaksu vähendamine on üks oluline meede, mis aitab parandada Eesti elanike toimetulekut ning toetada nii tarbijaid kui ka ettevõtjaid. Madalam maks võiks muuta värsked ja tervislikud toiduained taskukohasemaks. See motiveeriks inimesi tegema tervislikumaid valikuid, aidates ennetada terviseprobleeme ja vähendada riigi kulutusi tervishoiule.

Annely Akkermann palus Rahandusministeeriumi esindajalt kommentaari, kui palju võiks olla aastas pakutud käibemaksu langetamise mõju riigieelarve tuludele.

Erle Kõomets vastas, et umbes 300–350 miljonit eurot.

Annely Akkermann küsis, millistest allikatest plaanib Keskerakond muudatuste katteks tulu leida.

Andrei Korobeinik vastas, et ministeeriumi analüüs ei arvesta meetme võimalikku positiivset mõju tarbimisele. Sarnaselt ei võetud ka automaksu analüüsis arvesse selle võimalikke negatiivseid mõjusid. Selle tulemusena võib hinnang riigieelarve mõjule olla moonutatud. Vestlustes Eesti Kaubandus-Tööstuskoja esindajatega on kõlanud hinnang, et tegelik mõju jääb suurusjärku 150–200 miljonit eurot. Võimalikke katteallikaid on mitmeid. Näiteks õiglase astmeline tulumaks ning pangamaks. Nende meetmete rakendamisel oleks võimalik lisaks toidukaupade käibemaksu langetamisele tunnistada kehtetuks ka automaks.

Annely Akkermann selgitas, et maksuküüru kaotamisest võitsid suhtena oma sissetulekusse kõige rohkem mediaanpalga- ja keskmise palga saajad, see tuleneb otseselt arvutuslikust loogikast.

Teadaolevalt on toiduainete hinnad maailmaturul alanenud. Kas olete märganud ka selle mõju Eesti toidulettidel? Ta tegi ettepaneku teha menetlusotsused.

Otsustati:

4.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 18.03.2026 (konsensus: Annely Akkermann, Martin Helme, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

4.2. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Diana Ingerainen (konsensus: Annely Akkermann, Martin Helme, Diana Ingerainen, Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Maris Lauri, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev).

5. Kollektiivne pöördumine "Rahvaalgatus toidukaupadele kehtiva käibemaksumäära vähendamiseks"

Annely Akkermann sõnul anti pöördumine üle 28. augustil 2025. Rahanduskomisjon arutas seda 11. novembril ning kuulas ära pöördumise esitajate esindaja. Komisjoni arutelu ei esitatud ettepanekuid selle kohta, milliste muude tuludega kavandatavaid muudatusi kompenseerida ega ka selle kohta, kui suur peaks olema proportsionaalse tulumaksu ülemmäär.

Andrei Korobeinik vastas, et Keskerakonna hinnangul võiks õiglase astmelise tulumaksu ülemmäär olla märkimisväärselt kõrgem kui praegune ebaõiglane määr.

Riina Sikkut tundis huvi, kas sellel ei oleks siiski suuremat väärtust, et seda oluliselt tähtsa riikliku küsimusena arutada. Esitajaid oli ikkagi peaaegu 100 tuhat inimest, see on erakordne.

Mart Võrklaev kommenteeris, et antud olukorras pole midagi erakordset. Umbes 100 000 inimest said tegelikult petta. Tegemist oli ühe inimese valimiskampaaniaga Keskerakonnas, kus kandidaati esitleti madalama käibemaksu eest seisjana. See on kahetsusväärne, et inimesi poliitiliselt eksitati.

Annely Akkermann tegi ettepaneku mitte nõustuda kollektiivses pöördumises esitatud ettepanekutega. Rahanduskomisjoni nõunik koostab toimunud arutelude põhjal kollektiivse pöördumise esitajale vastuskirja projekti hiljemalt komisjonis läbivaatamiseks k.a. 9. märtsil.

Otsustati:

5.1. Mitte nõustuda kollektiivse pöördumisega (ettepaneku poolt 6: Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Maris Lauri, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev; vastu 3: Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Riina Sikkut; erapooletuid 0).

5.2. Algatada eelnõu või olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu (poolt 4: Aivar Kokk, Andrei Korobeinik, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut; vastu 6: Annely Akkermann, Diana Ingerainen, Maris Lauri, Aivar Sõerd, Tanel Tein, Mart Võrklaev; erapooletuid 0).

6. Info ja muud küsimused

6.1. Teisipäeval, 17.02.2026 toimub kell 14.00 rahanduskomisjoni väljasõiduistung Rahapesu Andmebüroos;

6.2. Laekunud on Euroopa Kontrollikoja arvamused mitmeaastase finantsraamistiku määruse ja ELi uute omavahendite kohta.

(allkirjastatud digitaalselt)
Annely Akkermann
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Vivian Põld
protokollija